

LA NOSTRA PETJADA ECOLÒGICA

les persones que hi ha rere tot això. Quina mena d'arrogant seria jo per fer qualsevol mena de judici sense conèixer-los? Rere cada persona hi ha un ésser humà que pot canviar la seva manera de viure, la seva petjada ecològica.

És, doncs, una proposta per a tota mena de gent...

Penso que la meua proposta pot ser assumida per tothom. Mira, jo vaig presentar la meua candidatura en una de les millors universitats dels EUA, Dartmouth College (Hannover, New Hampshire), per ser coordinador de sostenibilitat. Hi havia 120 candidats i em van triar a mi, que havia escrit aquest llibre tan «radical». Hi començo a treballar l'1 de juliol i sento que, veritablement, s'està produint aquest canvi.

Però creus que tenim consciència de la nostra petjada ecològica?

Tots sabem que fem mal a la Terra, d'una manera subconscient, és clar; no prenem consciència, per exemple, de com s'ha fet aquesta taula –assenyala la taula on som asseguts, a les oficines de la Fundació Terra, junt amb Jordi Miralles, Ayda Ardila (de Vida Sana) i Sara Aguado, que ens ajuda a la traducció–, d'on ve, com s'ha fet..., però en el subconscient sí que sabem que la terra cada cop està més malmesa. Si preguntes a qualsevol persona quin serà el futur dels seus fills, segurament la majoria et diran que no serà pas tan bo com el temps i el lloc que ells han viscut. De tota manera, hi ha com una mena de subconscient col·lectiu que sap que fem mal a la terra i que en podem prendre consciència i canviar.

Creus que la teua proposta podria influir en les administracions públiques, en els polítics que ens governen?

Crec que sí. Però perquè realment es produeixi aquest canvi hi ha d'haver un canvi cultural. Un petit grup que cridi molt, potser aconseguirà alguna cosa, però sempre tindrà dificultats i obstacles per tirar endavant. Del que es tracta, de fet, és que s'expandeixi la necessitat de canviar arreu i que els governs s'adonin del que demana la gent. Després de l'atemptat de Madrid, molta gent va decidir que calia fer alguna cosa i van fer que canviés el govern. Quan la cultura d'un poble decideix que cal caminar cap a la sostenibilitat, doncs, s'hi adreça decididament.

Parles de tres instruments, per poder adreçar-nos cap a aquest canvi: la petjada ecològica per aprendre a reduir el nombre de recursos naturals que no danyin el planeta, la «borsa o la vida» per aprendre a gastar molt menys i viure igualment feliç, i acostar-nos a la naturalesa per conèixer-la, estimar-la i estimar-nos. De fet, tan senzilla com sembla aquesta proposta «radical» i tan difícil com se'ns acut que es pot portar a terme...

Les eines que proposo per canviar no són la clau. Una eina, un instrument, conté la idea, la llavor, perquè es pugui produir el canvi. Si llegeixes el llibre i se t'acut una

FOTO → FUNDACIÓ TERRA

«Rere cada persona hi ha un ésser humà que pot canviar la seva manera de viure, la seva petjada ecològica»

idea per fer més sostenible la teua vida i cent persones més fan el mateix que tu, ja tenim cent idees possibles en el mateix objectiu. De fet, hi ha com un component addictiu en tot plegat; un cop comences a seguir aquesta idea, la teua vida comença a canviar, a ser millor: tens més temps, gaudeixes més dels teus amics, deixes de tenir deutes –o no en tens tants–, estimes més la naturalesa, ets més conscient del que t'ofereix la vida, de les coses senzilles. Gairebé sense adonar-te'n es produeix el canvi i com que et sents millor, físicament i espiritual, això t'omple i pot ser que li encomanis a algú. Segurament no ens agrada haver d'anar amb cotxe i estar aturats en un embús molt de temps o moltes altres coses que fem rutinàriament, així que és fins a cert punt lògic que a tothom li pugui seduir la idea de canviar aquest estil de vida. En comptes de la rutina diària de fer el camí cap a la feina, hi ha aquest altre camí que pot ser més motivador i alliberador.

A Europa, com ja es va fer fa temps a través de pensadors com Denis de Rougemont o René Dumont, es torna a parlar del «decreixement», sobretot per fer front al que s'ha batejat com el «capitalisme verd», que postula l'anomenat «desenvolupament sostenible»: la necessitat del sistema de continuar creixent, encara que sigui a costa de pintar-se una mica de verd, però amb l'objectiu clar de fer negoci i centralitzar i monopolitzar unes tecnologies, com és el cas de les energies renovables, que podrien ser de la gent, descentralitzades i lliures. Com encaixaria la visió del decreixement

amb la teua proposta de simplicitat radical?

La meua impressió és que als Estats Units això està passant tant com a Europa, però és ben bé el que dius: es crea una «economia verda» però que comporta les mateixes conseqüències. La terra és una, és finita. Per exemple: parlar per telèfon amb els astronautes que hi ha a l'espai, quants planetes costa? De qualsevol manera, l'estil de vida europeu és si fa no fa la meita de l'americà, pel que fa a la petjada ecològica, però fins i tot així és el doble del que hauria de ser. Els europeus esteu 12 vegades per damunt del que seria un sistema de vida sostenible, fins i tot amb famílies més petites, com és el cas d'aquí. Cal precisar que el 60% de la humanitat viu amb 520 dòlars anuals. El món desenvolupat no s'adona que la majoria de la gent malviu perquè nosaltres puguem viure bé. Fins i tot

«El món desenvolupat no s'adona que la majoria de la gent malviu perquè nosaltres puguem viure bé.»

sabent i essent conscient que passa això, els europeus, els nord-americans, els japonesos, els australians..., tot el que és el primer món, encara en volem més, més coses materials, no pas per aconseguir més qualitat de vida (espiritual, cultural...), sinó un estàndard de vida, més quantitats del que sigui a qualsevol preu (ecològic). Voler posseir més coses de les que tenim. La mare Teresa, quan va anar als Estats Units, es va sorprendre del la pobresa que hi havia, però es referia a la pobresa espiritual, no pas a la material. És molt senzill: si els que més consumeixen deixessin de fer-ho en tanta quantitat per deixar que els pobres poguessin una mica i creixéssim en més riquesa espiritual, el canvi seria prou

fàcil. De fet, som molt individualistes i egoistes; si al matí, quan em llevo, tan sols em preocupés de mi mateix seria molt infeliç. Evidentment, l'interessant és preocupar-nos de la família, de la comunitat, ser més conscients del món que ens envolta. La societat capitalista, però, és molt individualista i aquesta és la causa del desequilibri.

En el llibre parles de l'experiència que vas viure a Kerala (Índia), on amb un producte nacional brut (PNB) per càpita (360 dòlars) equivalent als nivells de consum del tercer món, viuen amb una qualitat de vida similar a la dels països del primer món. Com es pot entendre, això?

Quan li vaig preguntar a un jove de Kerala com era que vivien d'aquella manera, em va respondre que tenien una ment «cooperadora», que viuen en un esperit comunitari; no esperen que el govern, per decret llei, els digui què han de fer o com han de ser..., la manera com han viscut i viuen i la seva cultura els fa més generosos amb la gent que els envolta. Aquí, potser fa cinquanta anys molta gent era així: generosa per naturalesa, però això sembla que en molts casos s'hagi perdut. El que és interessant es veure que coses com BioCultura, la Fundació Terra, etcètera, estiguin passant ara i aquí: es mouen coses i és molt bonic de poder aprendre'n i gaudir-ne. Estem molt acostumats a viure en una economia global i no ens aturem a pensar, per exemple, d'on vénen els aliments que mengem; per això té molt d'interès i és molt important el sorgiment d'aquesta xarxa cooperativa, que creix sobretot des d'internet.

Quants anys necessitariem perquè els aparentment petits canvis que proposes (aquells «petits canvis que són poderosos») puguin beneficiar tot el planeta?

És molt difícil fer profecies, sobretot si la humanitat no fa el que cal. De moment, l'únic que veiem és que ens estem carregant la Terra. Pensem un moment en això: què passaria si visquéssim en un edifici de 100 plantes i cada dia baixéssim al soterrani per treure'n 200 maons? És un símil que esdevé terrorífic si pensem que cada dia desapareixen 200 espècies a la Terra.

L'ésser humà sembla que hagi d'esperar que passi una cosa terrible per despertar; en anglès s'ha batejat com a «nimby» (not in my back yard / no al meu pati del darrere), els que es converteixen en «ecologistes», fins i tot radicals, quan els trepten l'ull de poll, però que un cop resolt el seu problema, la majoria s'obliden de l'ecologisme i de la mare de déu de Gallifa, i una minoria es fa conscient que, efectivament, cal canviar. Vol dir que cada vegada ens adonem més que, també, en el fons som persones intel·ligents i que potser no cal que esperem a l'últim moment per fer els canvis necessaris per viure en el nostre planeta i no haver de sortir-ne comes ajudem-me (si és que algun dia en poguéssim sortir!).